

Саопштење за јавност ФРА
Беч, 8. јун 2022.

Подстицање социјалних права: кључ за опоравак ЕУ од ковида-19

Пандемија је покренула финансијску подршку ЕУ без преседана за сузбијање друштвеног утицаја ковида-19. Многим у ЕУ, посебно угроженима, сужен је приступ здравственој заштити, бризи о деци, образовању и интернету. То је довело до прекомерног морталитета, сиромаштва, незапослености и социјалне искључености. Извештај ФРА о основним правима за 2022. описује широк утицај пандемије на социјална права. Такође указује на могућности отклањања растућих неједнакости и претњи друштвеној кохезији.

„Одговор на пандемију ковид-19 и рат у Украјини показују како се Европска унија челичи када се суочи с кризама”, каже директор ФРА [Мајкл О'Флаерти](#). „Акције и финансирање ЕУ могу дати и уистину дају значајне ефекте, посебно када су повезани са релевантним законским обавезама и политичком посвећеношћу заштити социјалних права. Владе ће моћи да обезбеде опоравак од пандемије и поштовање права само уз ефикасну контролу коришћења средстава. Таква контрола такође ће им помоћи да на задовољавајући начин прилагоде финансиране мере како би помогли социјално угроженима, посебно највише погођенима – деци и младима.”

ФРА-ов [Извештај о основним правима за 2022.](#) одражава развој и недостатке заштите људских права у ЕУ током прошле године. У његовом [централном поглављу](#) разматра се утицај пандемије на социјална права људи, као што су образовање, запошљавање и здравствена заштита. У извештају се сагледавају искуства деце, младих, старијих, особа са инвалидитетом и других у који се налазе у ситуацијама које их чине рањивима. Такође се разматра како земље ЕУ планирају да искористе 724 милијарде евра средстава ЕУ намењених за опоравак од пандемије, како би унапредили социјална права.

Убудуће, владе би требало да омогуће и националним телима за људска права или равноправност да контролишу да ли мере опоравка које финансира ЕУ поштују основна права. Те тела посебно треба да настоје:

- да буду испуњена социјална права особа највише погођених пандемијом;
- да се оцене и, ако је потребно, прилагоде мере које финансира ЕУ како би се обезбедило поштовање и унапређивање социјалних права;
- да се обезбеди да коришћење средстава ЕУ за опоравак буде у складу са Повељом ЕУ о основним правима и са Конвенцијом УН о правима особа са инвалидитетом (CRPD).

Међу остала кључна питања основних права у 2021. спадају:

- **Права детета** – пандемија је наставила да негативно утиче на добробит и образовање деце. Многи су патили, посебно они из угрожених окружења, и остали изложени већем ризику од сиромаштва и искључености. Прва икада донесена [Стратегија ЕУ за права детета и Европска гаранција о деци](#) представљају значајне прекретнице које су имале за циљ подстицање напора за промовисање и заштиту права све деце. Земље ЕУ треба да обезбеде да њихови национални акциони планови испуњавају циљеве стратегије и Гаранције.
- **Миграција** – на границама и даље има проблема с непоштовањем основних права. Мигранти су се суочили са насиљем или су одбијени на копненим границама ЕУ, а преко 2.000 миграната је умрло на мору. Земље ЕУ треба да спроводе ефикасан и независан надзор граница како би се супротставиле гажењу права. Порастао је број деце која траже азил, укључујући и децу без пратње, што захтева посебну пажњу националних администрација.
- **Расизам** – пандемија је додатно подстакла дискриминацију, злочине из мржње и посебно говор мржње на мрежи према мигрантима и етничким мањинама. Надовезујући се на

[Акциони план ЕУ за борбу против расизма 2020](#), већина земаља ЕУ усвојила је или развија националне акционе планове за борбу против расизма и етничке дискриминације. Да би појачале своје напоре, земље ЕУ би требало да кажњавају злочине из мржње, да подстичу пријављивање и да пруже бољу подршку жртвама. Ту такође спада спровођење акционих планова и стратегија уз помоћ стручне контроле.

Извештај резимира и анализира главне догађаје у области људских права у ЕУ 2021. године. Садржи [предлоге за акцију](#), који се односе на Повељу ЕУ о основним правима и њено коришћење у државама чланицама; на једнакост и недискриминацију; на расизам и слична испољавања нетолеранције; на инклузију и равноправност Рома; на азил, границе и миграције; на информационо друштво, приватност и заштиту података; на права детета; на приступ правди и спровођење CRPD.

За додатна обавештења обратите се овде: media@fra.europa.eu / Тел.: +43 1 580 30 653